

KRYMINOLOG

KOD ZAWODU:

263206

INFORMACJA O ZAWODZIE:

Za twórcę kryminologii uważa się włoskiego lekarza, Cesare Lombroso (II połowa XIX w.), który opracował teorię antropologiczną zakładającą istnienie „przestępcy z urodzenia”. Lombroso odwiedzał znane więzienia, by wnikliwie obserwując twarze, sylwetki i dłonie aresztantów, stworzyć wykaz fizycznych cech wspólnych łączących kryminalistów. W wyniku prowadzonych badań doszedł do wniosku, że na podstawie wyglądu można rozpoznać potencjalnego i rzeczywistego przestępcę. Stworzony przez niego wzorzec przestępcy stosowano, ze zmiennym powodzeniem, do początku lat dwudziestych XX w. Według Lombroso twarz przestępcy charakteryzują silnie zarysowane łuki brwiowe, kości policzkowe, brak delikatnych rysów nosa i ust, twarz brzydka, budząca odrazę, czoło cofnięte, silna budowa kośćca.

Współcześnie, kryminologia nie wiąże przyczyn przestępczości z cechami fizycznymi jednostki, ale raczej z interakcjami międzyludzkimi i wpływem społecznym.

OPIS ZAWODU:

Kryminolog (z gr. crimen – przestępstwo, zbrodnia oraz logos – nauka) to specjalista, zajmujący się osobą sprawcy przestępstwa, przyczynami jego czynu i warunkami społecznymi, w jakich go dokonał. W badaniach nad sylwetką sprawcy i jej typowaniem oraz wyjaśnieniem przyczyn tkwiących u podłoża czynu przestępczego bazuje na naukach takich jak: psychologia, psychiatria, socjologia. W ustaleniu kryminologicznego obrazu sprawcy pomocna jest także kryminalistyka i technika śledcza.

ZADANIA ZAWODOWE:

Głównym celem pracy kryminologa jest poznawanie, interpretowanie i diagnozowanie czynów zabronionych przez prawo na przykład: przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, wolności, mieniu, środowisku itd. Kryminolog bada różne kategorie przestępczości, np: zorganizowaną, kryminalną, narkotykową, ekonomiczną, transgraniczną, korupcyjną, nieletnich, cudzoziemców, komputerową, terrorystyczną, a także patologie społeczne: alkoholizm, narkomanię, prostytutkę, stosowanie przemocy, zagrożenie ze strony sekt. Ustala ich przyczyny oraz proponuje sposoby przeciwdziałania.

Zajmuje się także analizą systemów prawnych państwa pod kątem tego, czy funkcjonowanie państwa nie przyczynia się do popełniania przestępstw na danym terenie. Przykładowo, jeżeli państwo nie zwalcza biedy i patologii, to się do niej przyczynia. Niektórzy badają państwo jako sprawcę przestępstw - jeżeli państwo prowadzi agresywną politykę względem innych państw, staje się przestępcą, choć nie w rozumieniu prawa karnego.

Kryminolog zatrudniony w organach ścigania może np. uczestniczyć w tworzeniu portretów psychologicznych sprawców lub w ramach prowadzenia czynności dochodzeniowo-śledczych typować podejrzanych, współpracować przy ustalaniu sprawców przestępstwa, motywów ich działania, badać okoliczności dokonania czynu itd.

ŚRODOWISKO PRACY:

Praca kryminologa jest pracą typowo intelektualną – trudno określić miejsce pracy i zakres obowiązków kryminologa. Może to być zarówno biuro, jak i praca na wolnym powietrzu (np. w policji). Jednak do jej wykonywania zwykle potrzebne jest biurko i komputer, dostęp do Internetu itd.

Kryminolog musi korzystać z licznych opracowań i doniesień naukowych, sięgać do badań, wchodzić w obszary, gdzie króluje socjologia i psychologia. Aby zagłębiać się w metody statystyczne niezbędne są podstawy metodologiczne i umiejętności analityczne.

Relacje kryminologa z innymi ludźmi zależne są od rodzaju pracy, jaką ma powierzoną na danym stanowisku. Może to być zarówno stały, intensywny kontakt, np. wykładowcy na uczelni czy policjanta, jak i sporadyczne i ograniczone kontakty badacza i analityka. Podobnie jeśli chodzi o czas pracy – jest on w dużym stopniu uzależniony od miejsca zatrudnienia. Zwykle pracuje w stałych godzinach, w dni powszednie według grafiku ustalonego przez organizację czy instytucję.

WYMAGANIA PSYCHOFIZYCZNE:

Kryminolog wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizowania i rozstrzygania konkretnych problemów praktycznych. Musi znać regulacje prawne, głównie z zakresu prawa karnego, materialnego, prawa wykroczeń, procesowego i wykonawczego. Potrafi opracowywać założenia programów w zakresie zapobiegania przestępczości oraz patologiom społecznym w aspekcie kryminologicznym, kryminalistycznym i wiktymologicznym (wiktymologia – nauka zajmująca się ofiarami przestępstw). Ma wiedzę o wieloaspektowych, biologiczno - psychologiczno - społecznych podstawach zachowania człowieka i jego konsekwencjach.

Cechy charakteru niezbędne do wykonywania zawodu kryminologa to zdolności analityczne, spostrzegawczość, umiejętność słuchania i wyciągania wniosków, otwartość oraz pewność siebie. Do pracy z przestępcami niezbędne są specyficzne predyspozycje intelektualne i psychiczne. Na przykład, kryminolog powinien mieć twardego charakter i być silny psychicznie, cechować się odpornością na stres, a jednocześnie wykazywać empatię wobec osób pokrzywdzonych. Przyda się także łatwość nawiązywania kontaktów i umiejętność przekonywania innych do własnej osoby.

Od kandydata do pracy na stanowisku kryminologa nie wymaga się szczególnych predyspozycji zdrowotnych czy fizycznych. Wystarczy dobry, ogólny stan zdrowia oraz sprawny narząd słuchu i wzroku. Przeciwwskazaniami do wykonywania tego zawodu są choroby skórne twarzy i rąk, znaczne deformacje ciała, upośledzenie umysłowe oraz zaburzenia psychiczne.

WARUNKI PODJĘCIA PRACY:

Kryminologia jest nowoczesnym i prekursorskim w skali kraju kierunkiem studiów. W ramach zajęć studenci poznają zagadnienia praktyczne i teoretyczne z zakresu przestępczości i zjawisk dewiacyjnych, z którymi spotkają się w swoim przyszłym życiu zawodowym. Studia na kierunku kryminologia skierowane są szczególnie do osób, które posiadają odpowiednie predyspozycje, przede wszystkim zainteresowane są psychologią człowieka.

Aktualnie kryminologię można studiować na uczelniach publicznych i niepublicznych, w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, w systemie studiów I i II stopnia.

Duże zainteresowanie kryminologią spowodowało, że kierunek ten uruchomiono od października 2016 roku na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. To jedyne w regionie świętokrzyskim i w kraju studia kryminologiczne o profilu praktycznym.

W ofercie edukacyjnej znajdują się dwie specjalności:

- diagnostyka kryminologiczna dotycząca bezpośrednio pracy rozpoznawczej pod kątem zagrożeń jednostki i społeczeństwa (np. profilowanie sprawców oraz ofiar przestępstw, fałszerstwa, kody informatyczne i ich zasięg – cyberprzestępczość, środki psychoaktywne i ich nielegalna produkcja, zagrożenia terrorystyczne, skład materiałów wybuchowych nielegalnej produkcji) oraz
- kryminologia środowiskowa (zielona, ekologiczna) - ukierunkowana na diagnozowanie, wykrywanie i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska i jego degradacji (np. środki ochrony roślin, stan i jakość żywności, produkty stosowane do poprawy jakości potraw, żywność modyfikowana genetycznie, stan zanieczyszczenia wody i powietrza, środki stosowane do pielęgnacji ciała jakoś materiałów chemicznych

stosowanych przez człowieka i ich nielegalne wytwarzanie, środki wpływające na skażenie środowiska naturalnego), czy też wytwarzanie i produkcja paliw alternatywnych.

MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA:

Kryminologia to kierunek interdyscyplinarny, który daje dużo możliwości wyboru pracy. Po studiach absolwenci tego kierunku mogą pracować w wymiarze sprawiedliwości oraz w różnych placówkach i ośrodkach penitencjarnych, a nawet w organizacjach pozarządowych zajmujących się np. ofiarami przestępstw.

Kryminolog może badać przyczyny przestępczości oraz opracowywać programy przeciwdziałania patologiom społecznym, udzielać pomocy pokrzywdzonym, posiada także odpowiednią wiedzę, by zajmować się mediacjami i negocjacjami. Absolwenci mogą starać się pracę również w ubezpieczeniach, czy dziennikarstwie śledczym.

Ukończenie kryminologii pozwala absolwentom podjąć pracę m.in.:

- w policji, służbach specjalnych, więziennictwie,
- w instytucjach zajmujących się szeroko pojętym bezpieczeństwem wewnętrznym,
- w instytucjach pomocy społecznej,
- w organach ds. bezpieczeństwa publicznego,
- w służbach celnych,
- w firmach ochroniarskich i detektywistycznych.

INFORMACJE BIOGRAFICZNE:

Brunon Kazimierz Hołyst – profesor nauk prawnych, specjalizujący się w zagadnieniach kryminalistyki i kryminologii, pionier wiktyologii i suicydologii w Polsce (suicydologia - interdyscyplinarna nauka zajmująca się samobójstwami, próbami samobójczymi oraz szeroko pojętą autodestruktywnością). W 1952 ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Łódzkim. Jako pierwszy w Polsce obronił doktorat z zakresu kryminalistyki, a w 1978 otrzymał tytuł profesora nauk prawnych. W pracy naukowej specjalizuje się w takich dziedzinach jak kryminalistyka, kryminologia, profilaktyka społeczna, suicydologia i wiktyologia. Opublikował około tysiąca prac naukowych, tłumaczonych na liczne języki, w tym ponad 50 pozycji książkowych.

W latach 1955 - 1962 służył w Milicji Obywatelskiej, pracował też w Instytucie Kryminalistyki i Kryminologii Akademii Spraw Wewnętrznych na stanowisku docenta. Jako pracownik naukowy związany był głównie z Uniwersytetem Łódzkim, gdzie zajmował stanowisko profesora zwyczajnego w Katedrze Postępowania Karnego i Kryminalistyki na Wydziale Prawa i Administracji. Był także wykładowcą Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku, Szkole Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie i Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Był również profesorem na Wydziale Administracji Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, a także kierownikiem Katedry Kryminalistyki, Kryminologii i Resocjalizacji oraz rektorem Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie. Prowadził gościnne wykłady na licznych uczelniach zagranicznych.

Opracowano: listopad 2016